

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

51. An si quis videat collusorem non numerare omnia puncta, qua habet,
qua si numeraret, lucraretur, teneatur, si non admonet, lucrum restituere?
Et notatur non peccare contra iustitiam inspectorem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

Lugo de iust. 2. disp. 31. sect. 2. §. 3. n. 34. posse, Primò, qui potiores chartas habet in ludo, & securus iam est de victoria, posse adhuc augere sponsonem, vt plus lucratur, quia hæc est lex communis vtrique ludenti. Ita ferè omnes, quos sequuntur & congerunt Sanch. d. lib. 12. n. 1. Salas dub. 7. n. 2. Molina vbi supra. Secundò, qui scit certò, se inferiores chartas habere, atque idè vincendum, potest simulare, & augere sponsonem, vt alter timeat, & recuset, ac relinquat ipsi, quod appositum erat. Tertio sciens, se meliores chartas habere, potest metum simulare, & formidinem, vt aduersarius audacius pronocet, & augeat sponsonem. Quarto potest tacere, licet videat aduersarium accipere plures chartas, quam debet, propter quem excessum debeat postea perdere, quod appositum est. Quintò infert Sanch. in Oppo. 1. lib. 1. c. 8. dub. 12. n. 12. & 13. Quod si habens optimum ludum, simulare dicat, transeat, id est, vrayal el nayge ad effectum decipiendi socium, vt sic eum incitet ad augendum sponsonem, licet lucratur. Sextò potest quis numerare pauciora puncta, quam habet, & postquam contractus exhibuerit plura, potest ipse licite exprimere, quæ habet, & sic lucrari.

4. Et idè Hurtadus de Contractu disp. 8. diffie. 6. sic ait. Non tenetur ad restitutionem lucri, qui certus, quod lucratus est, quia habet priorem locum, & meliorem sortem, v. g. quinquaginta quinque, augeat sponsonem seu expositum (Hispanè *embida*) nec tenetur quamuis fingat, se dubitare, an augeat expositum, vt alter accipiat: nec tenetur, quamuis simulare dicat, transeat, (Hispanè *passè*) vt sic prouocet alterum ad augendum expositum: nec tenetur, qui numerat pauciora puncta, quam habet, vt eo alter antequam sua puncta numeret, augeat expositum, & postea numerat omnia sua puncta, & lucratur: nec qui bona fide accipit sibi primum locum (Hispanè, *la mano*) alteri debitum, quia hæc cautele consuetudine receptæ, vel permissæ sunt à colludentibus. Ita ille.

RESOL. LI.

An si quis videat collusorem non numerare omnia puncta, quæ habet, quæ si numeraret lucrare, no. tenetur, si non admonet, lucrum restituere?
Et notatur non peccare contra iustitiam inspectorem ludi, si non admonet ludentem errare computando puncta, vel non accipiendo primum locum, nisi id promississet, & ita non teneri restituere, licet interdum peccet contra charitatem. Ex p. 7. tr. 9. Resol. 44.

§. 1. Affirmatiuam sententiam tenet Nauarrus, Lopez, & Philarcus penes Sanchez vbi infra, quia accipit ab ignoante pecuniam, quam non amittit. Et ita hanc sententiam docet etiam Azorius 10. 3. lib. 5. c. 25. q. 3. Philarcus de offic. Sacerd. 10. 2. p. 2. lib. 5. c. 2.

2. Sed Sanchez in Opus. 1. lib. 1. c. 8. dub. 14. n. 2. contrariam sententiam docet, quia licet sic ludens tenetur alterum non defraudare, non tamen tenetur alterum de sua negligentia, vel errore admonere; est enim hæc lex ludi. Et confirmatur, quia in aliquo ludo chartarum est in vsu, quod si aliquis est oblitus numerare, vel apponere calculos, si recordetur postquam distributæ sunt chartæ, non possit secundum leges ludi numerare, vel apponere. Hanc sententiam docet Alcozer tract. de ludo, cap. 20. dub. 3. & nouissimè Lugo de iust. tom. 2. disp. 31. sect. 2. §. 3. n. 36. & Hurtadus de Mendoza de Controm. disp. 8. diffie. 7.

3. Verum aliqui asserunt sententiam negatiuam procedere in locis vbi adest consuetudo sic ludendi, secus autem affirmatiuam sententiam tenendam esse. Et idè Lessius lib. 2. c. 26. dub. 2. n. 14. sic asserit: Leges ludi sunt, quas, vel ipsi ludentes communi consensu inter se

Tom. V. I.

statuere, vel si nihil hac de re egerint, quæ eo loco, vel apud eam gentem, cuius more ludere statuerunt, sunt receptæ: nam contractus nisi aliud exprimat, censentur celebrari secundum consuetudinem loci; quamuis fortè alter contrahentium, vel vterque aliquas earum ignoret. Fraudes tamen, seu astutia communi consuetudine receptæ, vel in quas expressè, aut tacite ludentes consentiunt, sunt licitæ, nec reddunt obnoxium restitutioni: vt si quis aduertens se certò lucraturum, roget aduersarium, velitne deponere duplum; aut si videat errantem in numerandis signis, & non moneat, quisque enim suas tantummodo partes agit, neque tenetur ludenti prodesse, quod per negligentiam non aduertit. Hoc tamen non est vniuersè verum, sed tantum vbi consuetudine id est receptum. Ita Lessius, cui adde Amicum 10. 5. de iust. disp. 28. sect. 4. n. 30. Marchantium in 9. Past. p. 1. c. 8. pr. 10. q. 1. cas. 5. Molinam de iust. tom. 2. tr. 2. disp. 517. in fin. & Trullench in Decal. 10. 2. lib. 7. disp. 27. dub. 4. n. 5. Bonacina verò de Restit. disp. 2. q. 3. punct. 2. n. 2. Supponit adesse consuetudinem non admonendi collusorem de errore in calculis. Et idè Dicastillus de iust. lib. 2. tr. 18. disp. 5. dub. 3. n. 25. sic ait. Asserendum cum, qui aduertit collusorem per errorem numeri, pauciora dicere puncta, quam habet, teneri ad monendum illum, vel ad restituendum pecuniam, si ob id eam accepit. Quod verum est loquendo ex natura rei, & inductione potest probari in omnibus aliis contractibus.

4. In casibus verò in quibus ex lege, & consuetudine solet taceri, tum licitum erit lucrari, abique vlla mentione, atque in hoc casu veram puro sententiam Alcozeri, à qua etiam non videtur dissentire Molinajimò id audio receptum in aliquibus chartarum ludis, in quibus nihil debetur ei, qui obliuiscitur adhibere calculos designatorios lucri ex sua parte, (quod Hispanice dicitur, *oblidarse de poner los tantos antes de partir*) Item in ludo paræ pileæ audio alicubi esse receptum, vt, si quis oblitus dicat se minus habere, quem habet, procedatque in ludo, non plura debere computari illi, quam dixit. Sic Dicastillus. Ego puto omnes supradictas sententias esse probabiles. Et negatiuam sententiam absolute tenet Hurtadus de contr. disp. 8. diffie. 7. vbi sic ait: Collusor non tenetur ex iustitia admonere alterum collusorem errantem in punctis, & ob id perdentem, ac proinde non tenetur ad restitutionem: quia neuter collusorum tenetur agere partes alterius.

5. Nota tamen inspectorem ludi non peccare contra iustitiam, si non admonet ludentem errare computando puncta, vel non capiendo primum locum, nisi id promississet; & ita non teneri restituere, licet interdum peccet contra charitatem. Ita Nauarrus supra & Vega 2. Ludus, casu 19. quod verum est, etiam si teneamus, collusorem peccare contra iustitiam, si de iis non admonet, vt teneantur Nauar. Azor. & Molina supra citati. Et ita docet Salas, & Sanchez vbi supra.

RESOL. LII.

An qui accusauit plura puncta, & collusor non aduertit, teneatur restituere non solum pecuniam acceptam ab altero, sed etiam suam propriam, si alter excedat in punctis?

Et an qui scilicet in ludo soluit minus pretium, quam amittit, teneatur ad restituendum defectum illum, etiam si collusor in aduertentia, vel errore puer totum sibi iam solum?

Et an, qui solus scit se amisisse in ludo, teneatur manifestare veritatem, quando de ea inquiritur, etiam si iudices errore ducti iudicent illum lucratum fuisse. Ex p. 7. tr. 9. Resol. 47.

§. 1. Respondeo affirmatiuè cum Dicast. de iust. lib. 2. tr. 18. disp. 5. dub. 3. n. 22. vbi ait: Si fraus

Sup. hoc in Ref. §. 1. cursum ad lin. 8.

Sup. hoc in Ref. seq. & hic